

**NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV
ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE
V PLZNI**

Magistrát města Plzně
Úřad služeb obyvatelstvu
Odbor památkové péče
Kopeckého sady 11
301 00 Plzeň

Váš dopis č. j. / ze dne MMP/164656/12 ze dne 23. 7. 2012
Naše č. j. NPÚ-341/60957/2012
Vyřizuje / linka Ing. arch. L. Buchbergerová/40
Spisový znak 820.1
V Plzni dne 10. 8. 2012

Magistrát města Plzně Odbor památkové péče		Č. dop.
DOŠLO: 13 -08- 2012		Zprac B
Č.j.: 164656/12	Priloha	(k) zn

Vyjádření podle ustanovení § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Věc:

Plzeňský kraj, Plzeň, Východní Předměstí, Mikulášské náměstí, čísl. or. 23, Budova býv. II. české státní reálky, dnes gymnázium čp. 808, rejstřík. č. ÚSKP 100322 – výměna oken a vstupních dveří – vyjádření k záměru a k dokumentaci k zadání stavby

K Vaší žádosti, kterou jste nám předložili a která nám byla doručena dne 23. 7. t. r., sdělujeme, že zamýšlená výměna oken a vstupních dveří podle předložené dokumentace

Dokumentace k zadání stavby – technická pomoc „Gymnázium Mikulášské nám. 23, Plzeň – Výměna oken a vstupních dveří“, vypracováno 12/2011 až 4/2012. (Ing. Tomáš Kostohryz – projekční ateliér, Rekonstrukce a sanace historických budov, Rubešova 23, 326 00 Plzeň). Součástí PD jsou následující části: A) Průvodní zpráva, B) Souhrnná technická zpráva, C) Situace stavby (1:2000), F1) Technická zpráva, F2) Technické specifikace výrobků: technická zpráva, půdorysy s vyhodnocení stavu oken 1.NP – 3. NP, půdorysy s umístěním typů oken 1. NP – 3. NP, Výpis truhlářských prvků – oken a dveří (1:50), schéma profilace oken, základní fotodokumentace, cenový propočet, předpokládaný časový harmonogram.

je z hlediska památkové péče

příjatečná

za této podmínky:

Původní kování vnějších křídel oken bude repasováno a použito na nově osazované kopie a to na všechna okna bez ohledu na to, kde se v objektu nacházejí. Rozhodující pro toto znovupoužití bude technický stav historického chování a jeho funkčnost pro otevírání oken. Originální kování vnitřních křídel bude po demontáži zachováno v objektu jako doklad původního uměleckořemeslného prvku a jeho historické podoby.

- Doporučujeme k zachování soubor původních okenních výplní v některém z reprezentativních prostorů objektu školy. V těchto prostorech jsou výplně v uspokojivém technickém stavu a nejsou na ně kladeny tak vysoké provozní a technické požadavky (časté

větrání, tepelně technické vlastnosti) jako u učeben, kabinetů a obytných místností. Tyto výplně by prošly odbornou repasí, s níž lze případně spojit osazení izolačních dvojskel do stávajících okenních křidel.

- Soubor vybraných původních oken by měl být uchován na vhodném místě přímo v budově, nebo by měl být předán některému muzeu, např. NTM v Praze (Centrum stavitelského dědictví Plasy). Demontáž oken určených k zachování by měla být provedena tak, aby nedošlo k jejich poškození.

Budova gymnázia se nachází na rozsáhlém Mikulášském náměstí, jehož větší část je využívána jako park. Touto polohou vyniká monumentální vzhled budovy. Hlavní průčelí je rovnoběžné s ulicí Houškovou, průčelí severozápadní leží v prodloužení Barrandovy ulice. Druhá česká státní reálka byla vystavěna v roce 1914 podle návrhu R. Kříženeckého a F. Havlíčka. Jedná se o historizující stavbu s vlivy dozrávajícího novobaro. Sochařská výzdoba objektu pochází od F. Hergesela a J. V. Pekárka. Ministerstvo kultury prohlásilo tuto budovu za kulturní památku rozhodnutím čj. 10644/1995 ze dne 12. 6. 2003.

Objekt gymnázia lze charakterizovat jako rozměrnou samostatně stojící budovu s půdorysem připomínajícím písmeno „E“. Hlavní průčelí, obracející se do Mikulášského náměstí, probíhá přibližně ve směru severozápad – jihovýchod. K hlavní budově školy, která má jedno podzemní a tři nadzemní podlaží, přiléhá na severozápadním okraji vedlejší křídlo s tělocvičnou a aulou. Toto křídlo má dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží. Při jihovýchodním okraji k hlavní budově školy přiléhá objekt s byty (původně pro ředitele, školníka a topiče).

Vlastní školní budova je tvořena základní nárožní hmotou, v přízemí je umístěn hlavní vstup s krytým vestibulem se třemi obloukem završenými vstupy se slohovými mřížemi. Průčelí jsou členěna přízemní rustikou, vstup je zvýrazněn polosloupy, okna prvního patra mají průběžnou parapetní římsu, která lemují celou školní budovu. K nárožní hmotě je připojen objekt s tělocvičnou a aulou se třemi obloukem zakončenými okny tělocvičny v přízemí a velkými okny auly v prvním patře v uličním i dvorním průčelí. V průčelí do Mikulášské třídy je rizalit ukončený štítem. Rovnoběžně s náměstím k nárožní hmotě přiléhá křídlo učeben mírně ustupující od uliční čáry s rizalitem vybíhajícím do předzahrádky. Po obou stranách rizalitu průčelí o třech sdružených oknech šaten ve všech poschodích. Dvorní průčelí mají ve všech podlažích čtyři trojice velkých obdélných oken učeben. Při uliční čáře náměstí navazuje část budovy s rýsovnou, kreslírny, kabinety a zadním schodištěm, jejíž pravá část je mírně předsunuta ve formě rizalitu o pěti okenních osách v každém poschodí a štítem nad hlavní římsou. Levá část ve všech podlažích o třech okenních osách. Průčelí je doplněno přízemní rustikou, parapetní římsou oken prvního patra a výraznou korunní římsou, která lemují celou budovu. Do dvora vybíhá křídlo s učebnami odborných předmětů s obdélnými okny učeben a parapetní římsou oken prvního patra a římsou korunní. Při nároží v uličních čarách je připojen objekt s byty se samostatným vchodem z náměstí, doplněn původní mříží. V prvním patře v nároží je lodžie, v obou uličních průčelích jsou arkýře přecházející nad hlavní římsou ve štíty. Okna mají šambrány s uchy a lištami, okna v přízemí navíc slohové mříže.

Výměna oken a vstupních dveří do budovy Gymnázia na Mikulášském náměstí v Plzni je popsána v PD v části B) Souhrnná technická zpráva: „*Dle finančních možností investora a dle potřeby budou každý rok vytipována okna a dveře pro výměnu. Dojde k jejich pečlivému zaměření a výrobě. (...) Výroba a osazení oken špaletových bude s omítanou a dřevěnou špaletou. Ona budou vždy s vnějším oknem jednoduše zaskleným se zdobením dle původních oken. Vnitřní okno bude provedeno jako EURO okno s tzv. menším profilem ve zjednodušeném provedení se zasklením izolačním dvojsklem. Okna budou vybavena EURO kování. Vnitřní parapety budou opět dřevěné, vnější průběžný bude ponechán, pouze bude provedeno nové napojení. Barva dřevěných prvků bude bílá laková. Barva dveří bude upřesněna s pracovníky památkové péče během výroby. (...)*“

Podrobněji je popsán průzkum stávajících oken a návrh oken nových v části F1 – Technická zpráva: „*Průzkumové práce byly provedeny před zpracováním tohoto projektu a vyhodnotily stav*

vlastních oken. Okna jsou rozdělena do čtyř kategorií: 1) okna v havarijním stavu – jedná se o okna, která hrozí téměř okamžitou destrukcí nebo jsou snadno napadnutelná nepovolanými osobami – část oken hlavní budovy v 1. NP, většina oken přístavku a vybraná okna v obou zbylých patrech v místě propojení hlavní budovy s levým křídlem včetně. 2) okna v závažném stavu – okna, jejichž dožití se dá očekávat v krátkodobém horizontu cca 2 – 3 let a svojí konstrukcí a složitostí budou představovat problém při jejich výměně – např. okna auly, okna podesty pravého schodiště. 3) okna lehce poškozená – okna, jejichž dožití možno předpokládat ve střednědobém horizontu cca 5 – 10 let a která již stejně nesplňují požadavky na tepelnou pohodu objektu. 4) okna běžné kvality – jedná se o okna v minulosti (minulé století) vyměněná – na první pohled ve velmi dobrém stavu, která však byla tvarově zjednodušená, a která již stejně nesplňují požadavky na tepelnou pohodu objektu. Tyto okna bude nutno nahradit jako poslední.

Nová okna včetně balkónových dveří jsou opět koncipována jako špaletová. Standardně provedená jako masiv nebo lepený dřevěný profil – dvouvrstvý smrk či borovice. Venkovní okno bude provedeno jako přesná tvarová kopie původního okna – pokud bude domluveno jinak (u oken se zjednodušeným profilem). Vnitřní okno je možno provést se zjednodušenou profilací a bez členění plochy úzkými dřevěnými příčkami. Výroba a osazení oken špaletových bude s omítanou nebo dřevěnou špaletou – dle tvaru a umístění okna. Okna budou vždy s vnějším oknem jednoduše zaskleným se sklem tl. 4 mm do tmelu. Vnitřní okno bude provedeno jako EURO okno se zasklením izolačním dvojsklem tl. 20 mm do lišt. Okna budou vybavena EURO kováním – vícebodovým. U vybraných oken, pokud to bude možné, bude repasováno stávající kování – reprezentační prostory školy. Okenní kliky a dveřní kliky budou lesklé nebo matové ze žlutého kovu nebo mosazi, štítky a kliky budou zaoblených tvarů. Jejich výběr bude proveden za účasti dodavatele, investora, projektanta a památkových orgánů na základě jeho aktuální dostupnosti. (...) Stínění oken bude u oken tříd a kabinetů zajištěno pomocí dělených interiérových žaluzií. Žaluzie budou horizontální, montované samostatně na zasklívací lištu každého křídla, v barvě bílé nebo slonové kosti. (...) U auly budou namontovány žaluzie vertikální látkové v barvě dle výběru investora.

Dále dojde k výměně vchodových dveří: „Vchodové dveře budou provedeny jako dřevěné – skladba materiálu dle okna. Vzhledově budou provedeny jako dochované dveře u tělocvičny – položka (soubor) č. 10. Barva dveří bude upřesněna v součinnosti s pracovníky památkové péče během výroby. (...) Vstupní dveře jsou navrženy jako tvarová reminiscence na tvar a zdobení stávajících oken – původní dveře nebo jejich fotografie není dochována. Variantně mohou být provedeny z hliníkového profilu jako vnitřní vstupní dveře, dveře do tělocvičny a okénko do vrátnice. Dveře a okno budou provedeny z hliníkových profilů. Profily budou mít barvu podle stávajících použitých hliníkových dveří RAL 9006.“

Zdůvodnění

Stavební záměr výměny okenních a dveřních výplní v budově gymnázia je dostatečně opodstatněný a předložený projekt dostatečně podrobný. Stávající stav původních i novodobých výplní není z tepelně technického hlediska uspokojivý a v některých případech lze hovořit o stavu havarijním. Zásah do výplní se tedy jeví jako nevyhnutelný. Zvolená varianta k celkové výměně výplní sice odstraní původní výplně, avšak k výrobě oken nových bude přistoupeno s jasným cílem o zachování původního architektonického záměru. Tedy o znovu osazení dvojitých špaletových oken a vytvoření věrných kopií vnějších oken zachovávajících původní vzhled architektury (členění oken, použitý materiál, detail provedení, barevnost a povrchová úprava). Z funkčního hlediska lze akceptovat užití izolačních dvojskel u vnitřních nepohledových oken a jejich celkové soudobé provedení. Nahrazení stávajících nepůvodních výplní ve vstupním portiku považujeme za přínosné, ať již bude přistoupeno k realizaci výplní ve dřevěném provedení (inspirace historickým vzhledem) nebo z hliníkového profilu (moderní vzhled).

Podmínka byla stanovena z důvodu snahy o maximální zachování původních uměleckořemeslných prvků. Vzhledem k tomu, že objekt je kulturní památkou a je prakticky

v celém rozsahu přístupný veřejnosti jako školní budova, nelze omezovat opětovné použití původního kování pouze na nejvhodnější reprezentativní interiéry, jak je uvedeno v předložené dokumentaci. Repase původního kování a jeho navrácení na kopie oken je samozřejmě i z hlediska památkové péče podmíněna jeho uspokojivým technickým stavem, který bude umožňovat bezpečný provoz.

K doporučením:

- Stávající okenní výplně v objektu školy jsou z převážné většiny původní, jsou důležitým dokladem historické podoby této architektury. U kulturní památky tohoto významu by bylo žádoucí, aby alespoň část původních výplní byla zachována ve své autentické podobě na původním místě, jako pramen poznání pro budoucnost. I přes veškerou snahu nelze v současnosti dosáhnout u kopií vzhledu a detailu provedení neodlišitelného od originálu. Nejvhodnější je pro tento účel zachování repasovaných originálů v kontextu původních interiérů. Krajním řešením, které by alespoň fyzicky zachovalo původní řemeslné prvky objektu, je z hlediska státní památkové péče jeho zachování a prezentace jinde v objektu nebo alespoň předání souboru výplní některému muzeu.

Gymnázium na Mikulášském náměstí je významnou stavbou období před 1. světovou válkou, inspirovanou barokním slohem, dochovanou v původním stavu s řadou kvalitních detailů, výtvarných děl, interiérů a částí inventáře. Objekt má význam i z hlediska urbanistického, protože budova plní důležitou úlohu v utváření prostoru náměstí, a dále se výrazně uplatňuje v siluetě této čtvrti a v některých průhledech.

V rámci postupné výměny především okenních výplní bude zasahováno do obvodového pláště budovy a fasád. Tato výměna je dostatečně odůvodněna a přispěje také ke zlepšení uživatelského komfortu. Všechny dosud prováděné práce na tomto objektu byly projednávány s památkovou péčí a v souladu s památkovou ochranou. Výměna výplní se projeví v exteriéru, avšak nenaruší původní koncept členění fasád. Vnější okna budou vyrobená podle oken původních.

Pokud budou stavební práce provedeny podle předloženého projektu, popsáno v tomto vyjádření, a při dodržení stanovené podmínky, nedojde ke znehodnocení památkově chráněného objektu.

Ing. Pavel Domanický

vedoucí odboru péče o památkový fond

Příloha: – dokumentace k zadání stavby
CO: - vlastní